

Hudobný odbor

Učebné osnovy - hra na keyboarde

2. ročník

Ciele

Rozvíjať základy keyboardovej hry, prehľbovať technické a výrazové schopnosti u žiaka a viesť ho k využívaniu zvukovej, rytmickej a pamäťovej palety nástroja a k aranžovaniu jednoduchších skladieb. Pestovať hru z listu a orientovať sa v tabuľke akordov. Rozvíjať schopnosť samostatného štúdia. Zapájať žiakov do komornej hry. Orientovať žiakov na skladby slovenských autorov.

Obsah

- rozvoj technickej zručnosti (kantilény) v oboch rukách – nepodceňovať technický rozvoj ľavej ruky,
- hra spamäti,
- štúdium rytmov Pop, March, Polka, Waltz,
- v priebehu 2. ročníka zvládnuť hru všetkých durových stupníc, u disponovanejších detí rozšíriť hru o molové harmonické stupnice s počtom predznamenaní – do 2. V rámci stupníc je samozrejmosťou hra v rovnom pohybe a protipohybe. Návnik stupníc obohatiť o jednu detskú, príp. ľudovú pieseň pre lepšiu orientáciu v stupnici, čím sa pokračuje v ich nasadení z 1. ročníka.
- akordy – tonický kvintakord s obratmi
- orientácia v akordických značkách a ich zápis (Ami, Hmmi, Cmami, G7,C7,...)
- využívanie harmonických kadencií k vlastnému sprievodu jednoduchých melódií.

Hudobný materiál

P. Malý – Škola hry na klavír a keybooard I.

E. Spáčil – Hrajeme s Yammahou I.

V. Lichnerová – Zahraj mi pesničku (pomôcka pre vyučovanie improvizovaného sprevádzania melódií) – výber

Výber z klavírnej literatúry

Kleinová, Fischerová, Mullerová – Album etud I.

M. Aaron: Škola I.,

B. Urbanec: Skladbičky pre klavír

Klasikovia a ich súčasníci – 1.diel

P.Eben: 100 ľudových piesní v ľahkom

O.Khromushin: 10 piesní pre začínajúcich džezmenov
Album pre mládež (Zost. A.Pappová)
F.Emonts: Európska klavírna škola 1. a 2. diel

Učebné osnovy - hra na klavíri

2. ročník

Ciele

Nadalej osvojovať a rozvíjať základné princípy klavírnej hry. Rozvíjať osobitosť prejavov žiaka, chrániť ho pred vyumelkovaným alebo povrchným spôsobom hry. Vypestovať vôľu, trpezlivosť, disciplínu a nadšenie pre klavírnú hru, záujem o hudbu. Rozvíjať schopnosť k samostatnému štúdiu.

Obsah

- rozvíjať sluchovú sféru ako hlavný prvok hudobného prejavu.
- venovať pozornosť rozvoju harmonického cítenia – základné harmonické funkcie, analýza.
- položiť základy používania pedálovej hry,
- používanie melodických ozdôb – príraz
- rozvíjanie hry spamäti,
- transponovať jednoduché melódie

Základné učivo

Stupnice

V priebehu 2. ročníka zvládnuť hru všetkých durových stupníc, u disponovanejších detí rozšíriť hru o molové harmonické stupnice s počtom predznamenaní – do 2. V rámci stupníc je samozrejmosťou hra v rovnom pohybe a protipohybe. Nácvik stupníc obohatiť o jednu detskú, príp. ľudovú pieseň pre lepšiu orientáciu v stupnici, čím sa pokračuje v ich nasadení z 1. ročníka.

Akordy

Tonický kvintakord rozšíriť o jeho obraty pravou i ľavou rukou spolu.

Školy ,etudy,technické cvičenia

E.Hradecký: Džezové etudy

V.Kurz:Elementárne etudy

F.Emonts: Európska klavírna škola 1. a 2. diel

Prednesová literatúra

Kleinová, Fischerová, Mullerová – Album etud I.

M. Aaron: Škola I.,

Klasikovia a ich súčasníci – 1.diel

P.Eben: 100 ľudových piesní v ľahkom slohu

O.Khromushin: 10 piesní pre začínajúcich džezmenov

Album pre mládež (Zost. A.Pappová)

T.Freško:V detskej izbičke

A.Grečaninov:Detský album

S.Majkapar:Drobnosti

Snadné skladby 16.-17.st. – 1. – 4.roč.

D.Křížková:1.knižka polyfónnej hry

V.Říhový:Detským srdiečkam

A.Sarauer:Deťom, 12 klavírnych skladbičiek

J.Kowalski:Mami,zahrám ti na klavíri

L.Sluka:Hrátky

Učebné osnovy - AKORDEÓN

2. ročník

C i e l e

Usmerňovať správne pracovné návyky z 1. ročníka.

Podporovať rozvoj muzikality úmerne s technickým napredovaním.

Rozvíjať základy prstovej a mechovej artikulácie a tvorivý prístup k harmonizácii jednoduchých piesní.

O b s a h

Zameriť sa na postupné zdokonaľovanie hry legato, tenuto, staccato s využitím prstovej a mechovej artikulácie.

Rozšírenie päťprstovej polohy ruky.

Hra v rôznych durových tóninách, začiatky hry v mol tónine.

Pri nácviku akordického sprievodu použiť terciový a kvintový bas.

Základy dynamiky a druhy tempa rozšíriť o ďalšie diferenciacie.

Nácvik jednoduchých melodických ozdôb.

Dodržiavať zásady správneho nácviku a sluchovej kontroly, hru spamäti predovšetkým na prednesových skladbách. Nácvik bodkovaného rytmu, synkopy a trioly.

Oboznámiť žiaka so základmi registrácie: 8', 16', 8+8' registra.

Stupnice: durové – C, G, D, A, E, H, F, B v rozsahu jednej oktávy oboma rukami spolu, začiatky hry molovej stupnice.

Akordy: durový kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky oboma rukami spolu,

Molový kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky pravou a ľavou rukou osobitne.

U žiakov, ktorí hrajú na nástroji s melodickými basmi:

Stupnice: durové I. a II. radu cez jednu oktávu spolu.

Začiatky hry molovej stupnice

Akordy: durový kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky spolu,

Molový kvintakord s obratmi harmonicky a melodicky osobitne pravou a ľavou rukou.

Odporúčaná hudobná literatúra:

O. HRICOVÁ: Abeceda akordeonistu

J. VAŠICA: Praktická škola pre akordeón

MACHALIČKOVÁ – HAVLÍČEK – ONDRUŠ: Škola hry na akordeón – výber

DIKANOVA – ONDRUŠ: Akordeónové etudy I. – výber

CZERNY – TOMŠÍK: Výber etud op. 599 – výber

V. PUŠČIKOV: Škola hry na akordeón – výber

Absolvent 2.ročníka

P. LONDONOV: Škola hry na akordeón – výber (pre melodický bas)
S. ČAPKIJ: Škola hry na výborný bajan
G. ŠACHOV – V. BUCHVOSTOV: Bajan i akordeón
H. REICHARD: Akordeonová škola „Toccatá“
R. JUNG: Piccola Musica Antica – duá
Š. EPERJEŠI: Zborník viachlasných skladieb pre 1. a 2. ročník – SB, MB
S. PITOŇÁK: Vykuklo slniečko
J. KOTÍK: 50 ľudových piesní
J. LETŇAN: Slovenské ľudové piesne I. a III. zošit
S. HOCHEL – E. VÁRADY: Miniatúry
T. LUNQUIST: Allerlei, Populárne melódie
J. MATYS: Malé obrázky 2. a 3. ročník
I. VALENTA: Album začínajúceho akordeonistu
Prvé kroky akordeonistu
S. STRAČINA: Svet a deti
Možnosť doplniť inou vhodnou hudobnou literatúrou.

Po ukončení 2.ročníka žiak by mal zvládnuť :

- čítanie notového materiálu v husľovom a basovom kľúči
- rozšírenú päťprstovú polohu pravej ruky
- hru v rôznych durových tóninách
- používanie terciového a kvintového basu v akordickom sprievode ľavej ruky
- hranie jednoduchých melodických ozdôb
- bodkovaný rytmus, synkopy a trioly

Učebné osnovy – hlasová výchova, spev

2. ročník

Ciele

Cieľom je viesť žiaka k speváckym návykom, ktoré mu umožnia naštudovať s vkusom a primeraným výrazom jednoduchšie piesne (ľudové a umelé) s inštrumentálnym sprievodom. Repertoár zostaviť tak, aby poznal ľudové piesne z rozličných regiónov. Repertoár rozšíriť o detské populárne piesne s používaním KARAOKE. Rozširovať hudobný obzor žiaka poznávaním piesní rozličného obsahu a nálad. Sústavne rozvíjať žiakovu pamäť, pripravovať ho na spievanie dvojhlasu.

V priebehu štúdia je potrebné rozvíjať charakterové a vôľové vlastnosti - vytrvalosť, húževnatosť, trpezlivosť, zodpovednosť, uvedomelosť, aktivnosť, tvorivosť. V priebehu štúdia je potrebné u žiaka vytvoriť vzťah k spevu.

Spevácke dispozície žiakov sa rozvíjajú individuálne, preto je potrebné nájsť správne cesty.

Obsah

- Sústavne dbať na správne a prirodzené držanie tela pri speve
- Zdokonaľovať pokojné a hlboké dýchanie na bráni
- Uvoľňovanie brady s funkčným ovládaním úst, spájať a zvukovo vyrovnávať vokály pri zachovávaní zásad správnej speváckej výslovnosti, prirodzená poloha jazyka
- Rozširovať hlasový rozsah žiaka podľa hlasových dispozícií
- Zdokonaľovať kantilénu
- Vyrovnávať hlas v celej hlasovej polohe žiaka (nedopustiť hlasový zlom medzi výškou a strednou polohou, rozširovať hlavový tón do vyšších polôh)
- Rozvíjať intonačnú, rytmickú pamäťovú a harmonickú predstavivosť
- Zdokonaľovať uvedomelý prednes na základe pochopenia hudobného a textového obsahu piesne

Učebné osnovy - ZOBCOVÁ FLAUTA

2. ročník

- CIELE:**
- naďalej rozvíjať dychovú techniku – bránicové dýchanie
  - zvyšovať kvalitu tónu a frázovanie pravidelnosťou a rovnomernosťou vzduchového prúdu
  - boznámiť žiaka s prácou brušného svalstva a bránice pri tvorbe tónu
  - naďalej zdokonaľovať prstovú techniku, zmysel pre rytmus a intonáciu

HUDOBNÝ MATERIÁL:

L.Daniel : Škola hra na zobcovú flautu 1.diel pokračovanie, 2. diel

PREDNESOVÉ SKLADBY:

J. Melkovič : Čo je čo pre zobcovú flautu a klavír - výber
J. Melkovič : Čačky, hračky pre zobcovú flautu a klavír – výber
R. Gruber : Rozfúkaj sa pišťalôčka – výber
R. Gruber : Ľahké dueta
M. Hošek : Originálky pre zobcovú flautu a klavír – výber
M. Hošek : Vyšší populár pre zobcovú flautu - výber
Renesančné tance – výber
Ľudové piesne – výber

PROFIL ABSOLVENTA:

- hra tenuto, legato, staccato
- stupnice dur a mol do 2 predznamenaní
- nácvik rozloženého T5
- nácvik šestnásťnovej rytmickej hodnoty v 2/4, 3/4, 4/4 a v 3/8 takte
- rozsah c1 - c3
- rozvíjať muzikalitu a kultúru hry

Učebné osnovy - PRIEČNA FLAUTA

2. ročník

- CIELE :** - vydržiavanie dlhých tónov a zväčšovanie dynamickej škály v hre na nástroj
- cvičenie zamerané na rozvoj dýchania
  - zdokonaľovanie dýchania
  - jedným z najdôležitejších prvkov hry na flaute je intonácia, dbať na nasadzovanie a ukončovanie fráz
  - rozvíjať techniku hry na flaute
  - oboznamovať žiaka s jednotlivými hudobnými žánrami a štýlovými obdobiami v hudbe

HUDOBNÝ MATERIÁL:

Školy

- Černý – Bok : Škola hry na flautu – výber
E. Towarnicki : škola hry na flautu 1. diel – výber
L. Knator : Škola hry na flautu 1. diel, 2. diel – výber

Etudy

G. Gariboldi : Cvičenia pre začiatočníkov – pokračovanie

Prednesové skladby

- J. S. Bach : Menuet
Corelli : Sonáta č. 8 op.5
E. Towarnicki : Škola hry na flautu 1. diel – výber
Bántai – Kovács : Album skladieb pre flautu
Purcell : Album 1
Barokové tance

PROFIL ABSOLVENTA:

- hra stupníc dur, mol, harm., mel., do 4 predznamenaní
- rozsah nástroja c1 – a3
- T5, D7, Zm – veľké obraty
- Hra tenuto, legato, staccato
- vyrovnávanie polôh vrámci oktávovej hry

Učebné osnovy - hra na klarinete

2. ročník

Charakteristika predmetu

Vyučovanie hry na klarinete vychádza zo širokého uplatnenia nástroja v symfonickej, ľudovej, dychovej, tanečnej, džezovej, komornej a v sólovej hre.

Podmienkou prijatia žiaka do ZUŠ pre hru na klarinete je hudobné nadanie, sluch, rytmus, telesná vyspelosť, spôsobilné pery, zdravé dýchacie orgány a zuby. V priebehu celého štúdia sa vyžaduje lekárske potvrdenie o dobrom zdravotnom stave žiaka.

Cieľom vyučovania hry na klarinete je viesť žiaka k tvorivej interpretácii hudobných skladieb a vychovať z neho dobrého, aktívneho hráča – amatéra, schopného pokračovať v samostatnej tvorivej práci, alebo hrať v niektorom zvolenom amatérskom súbore.

Predmet obsahuje štúdium základnej literatúry, hru z listu, komornú, súborovú a orchestrálnu hru.

Ciele

Zdokonaľovať kultúru tónu. Upevňovať hru staccato a legato. Rozvíjať hudobné schopnosti – sluch, rytmus, hudobnú pamäť, motorické schopnosti. Hra v základných dynamických odtieňoch. Základy hry z listu

Hudobný materiál :

Školy :

B. ZÁKOSTELECKÝ : Škola hry na klarinet, 1. diel / výber /

F. DEMNITZ : Elementarschule für Klarinette / výber /

E. KOCH : Schule für Klarinette / výber /

S. V. ROZANOV : Elementárna škola / výber /

Komorná hra :

J. KRATOCHVÍL : Škola pre klarinet / výber /

R. GRUBER : 50 národných písní pre 2-3 zobc. fl. / klarinety /

L. DANIEL / F. Kramář / 6 duetín pre 2 zobcové flauty

Prednesové skladby :

J. KRATOCHVÍL : Album prednesových skladieb, I. diel

Inštruktívne skladby s klavirom zo škôl : B. Zákostolecký, I. diel, S. V. Rozanov, E. Koch,

L. Daniel : Sborník skladbičiek starých mistrů,

A. Doležal : Dětské nálady.

PROFIL ŽIAKA

Po ukončení 2. ročníka hry na klarinet má žiak ovládať tieto interpretačné zručnosti :

- správne a uvoľnené držanie nástoja
- postoj pri hre
- bránicové dýchanie
- hra legáto, staccato, tenuto / v miernych tempách /
- rozsah : e – d 3
- zvládnutie skladbičiek z vyššie uvedených škôl so sprievodom klavíra

Učebné osnovy - hra na saxofóne

2. ročník

Charakteristika predmetu

Vyučovanie hry na saxofóne vychádza zo širokého uplatnenia nástroja v tanečnej, populárnej, džezovej, dychovej hudbe a v sólovej hre.

Podmienkou prijatia žiaka do ZUŠ pre hru na saxofóne je hudobné nadanie, sluch, rytmus, spôsobilé pery, zdravé dýchacie orgány a zuby. Vzhľadom na potrebnú telesnú vyspelosť žiaka

pre hru na saxofóne odporúča sa vek žiaka minimálne 12 rokov.

Cieľom vyučovania hry na saxofóne je viesť žiaka k tvorivej interpretácii hudobných skladieb

a vychovať z neho dobrého, aktívneho hráča – amatéra, schopného pokračovať v samostatnej tvorivej práci, alebo hrať v niektorom zvolenom amatérskom súbore.

Predmet obsahuje štúdium základnej literatúry, hru z listu, komornú, súborovú a orchestrálnu hru.

Ciele

Neustále upevňovať a zdokonaľovať nátliskové schopnosti žiaka, kultúru tónu, upevňovať hru staccato a legato. Rozvíjať schopnosti hry v dynamických odtieňoch, zvyšovať kvalitu tónu.

Rozvíjať hudobné schopnosti – sluch, rytmus, hudobnú pamäť, motorické schopnosti. Zdokonaľovať hru v celom rozsahu nástroja za postupného použitia pomocných hmatov.

Naučiť hru tenuto a portamento. Rozširovať hudobný obzor žiaka cvičením jednoduchých skladieb z oblasti tanečnej a populárnej hudby, základy hry z listu.

Hudobný materiál :

Školy :

R. GRUBER : Etudy pre saxofón / výber /

V. CERHA : Etudy pre zobcovú sopránovu flautu / výber /

L. DANIEL : Základy techniky I. pre sopránovú zobcovú flautu / výber /

V. CERHA : Štúdie pre sopránovú zobcovú flautu / výber /

Prednesové skladby :

- ľudové piesne

- skladby ľahšieho žánru s klavírnym sprievodom

Profil žiaka

Po ukončení 2. ročníka hry na saxofón má žiak ovládať tieto interpretačné zručnosti :

- správny postoj pri hre a držanie nástroja
- bránicové dýchanie
- hra staccato, legato, tenuto
- rozsah : c 1 - d 3
- zvládnutie ľahších prednesových skladieb s klavírnym sprievodom

Učebné osnovy – hra na pozaune

2. ročník

Charakteristika predmetu

Pozauna je hudobný nástroj, ktorý patrí do skupiny plechových, dychových nástrojov. Jej uplatnenie môžeme nájsť v sólovej, komornej, súborovej a orchestrálnej hre. Štúdium hry na pozaune v základnej umeleckej škole poskytuje žiakom základy odborného vzdelania, rozvíja hudobné zručnosti, vychováva poslucháča a interpreta hudby. K hre na pozaune sú potrebné dostatočné fyziologické predpoklady, zdravé zuby, dĺžka ramien. V priebehu štúdia odporúčame pravidelnú lekársku kontrolu (dýchacie orgány, srdce, štítna žľaza, chrup). Pre tých žiakov ktorí nemajú dostatočnú dĺžku ramien, je vhodné štúdium hry na príbuzný dychový nástroj ako sú tenor, barytón, piestová pozauna. Hra na pozaune rozvíja hudobné a estetické cítenie. Hrou v súbore sa upevňuje kolektívne cítenie a cibrí sa tým aj prispôsobovanie sa žiaka k spoluhráčom na iné nástroje. Obsah predmetu zahŕňa hru z listu, komornú, súborovú a orchestrálnu hru a základy improvizácie.

Ciele

Zoznámiť žiaka s nástrojom, jeho historickým a technickým vývojom, uplatnením, jeho stavbou, jednotlivými časťami, čistením a údržbou. Zistiť u žiaka fyziologické predpoklady v štúdiu hre na pozaune. Viesť žiaka k správnym návikom dýchania t.j. postupovať smerom k pestovaniu a rozširovaniu schopností rozlišovať bránicové, hrudníkové, prípadne klavikulárne dýchanie. Dôležité je dbať na správne držanie nástroja, správny postoj pri hre, držanie hlavy nepredklonenej ani nezaklonenej ale vzpriamenej polohe so zreteľom na uvoľnenosť a priechodnosť hrdla pri nádychu a správneho nasadenia nátrubku na pery. Vytvoriť základy nátisku a tvorenie dobre znejúceho tónu k čomu nám má napomáhať otvorené uvoľnené hrdlo.

Postupne ovládať hru v jednotlivých polohách (v strednom a hlbokom registry). Nenásilne viesť žiaka k postupnému rozširovaniu rozsahu nástroja smerom do vyššej polohy (registra) nácvikom staccata, legata. Rozvíjať schopnosť hry v dynamických odtieňoch(p, mf, f, krescendo, dekrescendo).

Neustále upevňovať a zdokonaľovať nátiskové schopnosti žiaka. Pravidelne kontrolovať správnosť hlbokého voľného plynulého, ale pritom rýchleho aktívneho dýchania(rýchly, nehlučný, nesykavý nádych bez viditeľného násilia).

Rozvíjať metrické, rytmické, tempové cítenie žiaka a budovať uňho zmysel pre agogické zmeny. Zdokonaľovať hru z listu a zmysel pre súhru s inými hudobnými nástrojmi.

Obsah a metódy výučby

Nadalej rozvíjať sluchovú predstavu a vedome spájať intonačno-rytmickú činnosť s hudobným záznamom. Rozvíjať nátiskovú výdrž a to držanými tónmi v dynamických odtieňoch. Zamerať sa na rozvoj perného a nátiskového svalstva cvičením perných väzieb a legatových cvičení. Hra stupníc v štvrt'ových notách so zameraním na zrýchlenie tempa. Hra tónického akordu rozloženého po 4 tónoch vo voľnom tempe(staccato, legato). Zamerať sa na skvalitnenie tónu (jeho dĺžky, čistoty, mäkkosti, nasadenia a ukončenia).

Rozvíjať hráčsku kreativitu a pohotovosť cvičením rôznych rytmických figúr osminových a triolových nôt a bodkovaného rytmu. Nenásilným spôsobom viesť žiaka k upeňovaniu nátlaku vo vyššom registri (c1-g1).

Obsah učebných osnov učiteľ prispôsobuje podľa fyziognomických, motorických a hudobných schopností žiaka.

Hudobný materiál a odporúčaná literatúra :

Stupnice : C,F,B,Es,G,D,A dur – jedna oktáva (postupne rozširovať rozsah smerom do horného registra)

Akordy : po štyroch tónoch v obrate v polových notách

Hrať v tenute, legate a staccate (podľa uváženia učiteľa)

Školy

J. Ušák: Škola hry na pozoun 1.diel

M. Hejda: Prípravná škola hry na pozaunu

M. Hejda: Desať makých etud

J. Matej: Choral

A. Chačaturjan: Andantino

J. A. Hasse: Dva tance

Profil žiaka

Po ukončení 2. ročníka hry na pozaune má žiak splňať tieto interpretačné schopnosti :

Správne držanie nástroja

Správny postoj pri hre

Dýchanie (plynulé, uvoľnené, hlboké, aktívne)

Kvalitnejší tón (šírka, jasnejšia farba, a konkrétnosť)

Nasadenie tónu (konkrétnosť tónu, rovný, intonovateľný tón z artikulovaným začiatkom a správnym ukončením, dokázať držať tón aspoň na 12 dób v metre 60 úderov)

Rozsah (F-G1, postupne nenásilnou formou rozširovať smerom do horného registra)

Plynulá interpretácia naštudovaného repertoáru, aspoň 2-3 skladby v sprievode iného nástroja

Citeľne rozvinutejšia pohyblivosť znižcovej techniky v rozsahu od F-G1

Zmysel pre sebadisciplínu, intonáciu, frázovanie, artikuláciu a súhru v duéte s prihliadnutím na individuálne dispozície žiaka

Učebné osnovy - TRÚBKA

2. ročník

Charakteristika predmetu

Trúbka je hudobný nástroj patriaci do skupiny plechových dychových nástrojov. Uplatňuje sa v sólovej, komornej a orchestrálnej hre. Štúdium hry na trúbku v základných umeleckých školách poskytuje žiakom základy odborného hudobného vzdelania, rozširuje okruh hudobných skúseností, rozvíja hudobné zručnosti, vychováva nadšeného poslucháča a interpreta hudby.

Hra na trúbke kladie dosť veľké nároky na fyziologické, psychické a intelektuálne vlastnosti žiaka. V priebehu štúdia odporúčame pravidelnú lekársku kontrolu (dýchacie orgány, srdce, štítna žľaza, chrup).

Správnym a pravidelným cvičením pod vedením učiteľa žiak dosiahne takú technickú zručnosť ktorá mu umožní správnu interpretáciu skladieb rozmanitých žánrov a štýlových období. Hrou na trúbke sa rozvíja hudobné rytmické a estetické cítenie, formuje charakter a hrou v súbore učí žiaka vzájomnému sa prispôsobovaniu a kolektívnej hudobnej spolupráci na skladbách.

Obsah predmetu zahŕňa hru z listu, komornú, súborovú a orchestrálnu hru ako aj základy improvizácie a štúdium transpozície.

Ciele

Neustále upevňovať a zdokonaľovať nátliskové schopnosti žiaka, nezabúdať na pravidelné kontrolovanie voľného, hlbokého, plynulého, rýchleho, aktívneho dýchania.

Upevňovať fyzickú kondíciu, rozširovať tónový rozsah, prehlbovať technické a výrazové schopnosti. Rozvíjať schopnosť hry v dynamických odtieňoch (p, mf, forte, krescendo, dekrescendo).

Zvyšovať kvalitu tónu a jeho nasadenia, jeho priebeh, doladenie a ukončenie. Naučiť hru tenuto, legato a staccato. Nenásilným spôsobom a vhodne voleným výberom cvičení rozvíjať pohotovosť prstov, jazykovú techniku, nátliskovú pohyblivosť a pri tom prihliadať na zvládnuteľnosť rýchlosti hry jazykom staccata, legata, dbať na synchronizáciu (zladenie práce jazyka s pohyblivosťou prstovej techniky).

Rozvíjať metrické, rytmické a tempové cítenie žiaka a jeho zmysel pre základné agogické zmeny. Rozširovať hudobný obzor žiaka poznávaním vhodných skladieb rôzneho charakteru, počúvaním hudby z nahrávok a zdokonaľovať hru z listu. Pestovať zmysel pre súhru.

Obsah

Držané tóny v dynamických odtieňoch. Cvičenie perných väzieb, upevňovanie nátliskového svalstva v hĺbkach a strednej polohe. Hra stupníc v štvrt'ových notách. Hra tónického akordu rozloženého po 4 tónoch vo voľnom tempe.

Hrať legatove pasáže, kombinácie legata a staccato v rôznych polohách so zameraním na zrýchľovanie tempa (od pomalého postupe zrýchľovať). Akcent spojený s legatom.

Hru prepojiť s cvičeniami zameranými na agogické zmeny.

Učebné osnovy - HUSLE

Hra z listu

Hrať krátke skladbičky na úrovni 1. ročníka.

Stupnice a akordy:

Výber podľa schopnosti žiaka, odporúčame do 4 krížikov a 4b durové a molové v štvrt'ových hodnotách. Rozložené akordy po 4 notách. Dbáť pri tom stále na dodržiavanie notových hodnôt a základných hráčskych návykov.

Hudobný materiál

J. Beneš : Škola hry na trúbku

J.B. Arban: Schule für trompete- výber

I. Kopáčik: Melodické etudy pre trúbku

L. Novák: Melodické etudy pre trúbku 1.diel- podľa úrovne a schopnosti žiaka prípadne 2. diel

Prednesové skladby

V. Pařík: Album prednesových skladieb 1.diel

Príležitostne upravené skladbičky, ľudové piesne a skladby ľahšieho charakteru so zameraním na tanečnú hudbu

Profil žiaka po ukončení 2. ročníka hre na trúbke má žiak splňať tieto interpretačné zručnosti:

Správne držanie nástroja

Správny postoj pri hre

Dýchanie (hlboké, uvoľnené cez otvorené hrdlo)

Nasadenie tónu (konkrétne, jasne artikulovateľné)

Kvalitnejší tón (šírka, jasnejšia farba, a konkrétnosť)

Rozsah – od malé g-f2

Tenuto a legato(zlepšenie viazanosti tónov v legate)

Plynulá interpretácia naštudovaného repertoáru, aspoň 2-3 skladby v sprievode iného nástroja.

Zmysel pre sebadisciplínu, intonáciu, frázovanie, artikuláciu a súhru v duéte s prihliadnutím na individuálne dispozície žiaka

2. ročník

Ciele

- upevňovať elementárne / správne / návyky ,
- zvyšovať pohyblivosť prstov ,
- uvoľnené prechody do 3,4,5,2 polohy,
- rozvíjať kvalitu tónu, cvičiť rytmické, tempové cítenie žiaka,
- príprava na vibráto bez sláčika,
- hra z listu, spamäti,
- rozvíjať muzikálne cítenie harmonické,
- improvizácia

Obsah

- pozorne sledovať vyvážený postoj, zapájanie všetkých častí rúk do činnosti a hľadať najoptimálnejšie podmienky pre aktívne uvoľnenie,
- dbať na rýchly / nie silový / pružný dopad a vycvičovanie rýchleho odskoku prstov od struny,
- pri výmenách sledovať správnu polohu palca a 1. prsta a ich ľahký dotyk o hmatník, sklon prstov a výkyvy lakt'a,
- upozorňovať na chyby v ťahu sláčika – chyby v činnosti pravej ruky, hladké prechody cez struny,
- nácvik martelé, staccato,
- stupnica podľa prebraných prstokladov a polôh,
- rozvíjať sluchovú sebakontrolu,
- začiatky dvojhmatovej hry,
- prípravné cvičenia bez sláčika na nácvik vibrata,
- prednesy náročnejšie na pamäť,
- jednoduché transpozície krátkych motívov na základe hmatovej analógie podľa sluchu,
- častá súhra so žiakom

Hudobný materiál:

O. Ševčík : opus 6 / 2,3,6 / opus 7 , opus 2

V. Kořínek : Husľová škola

Melodické etudy

V. Krúček : Škola husľových etud

J. Micka : Elementárne etudy

J. Guldán : Malý huslista

Prednesové skladby :

B. Kotmel : Drobné skladby starých majstrov

V. Kořínek : Prvý prednes

Mostras – Jampolskij : Sborník 1.

Chrestomatija : Sborníky ľahkých prednesových skladieb

V.Baklanova : Mazurka, Romanca

Výber z uvedených a podobných skladieb s použitím vhodných výmien do preberaných polôh

Učebné osnovy - HRA NA KONTRABASE

2. ročník

Charakteristika predmetu

Kontrabas patrí k hudobným nástrojom, kde sa nedá určiť vek žiaka, vhodný pre začiatok štúdia, ako je to u väčšiny iných nástrojov. Hlavne pre jeho veľkosť treba rátať so staršími začiatočníkmi. Podmienkou by mali byť okrem samozrejmych hudobných dispozícií aj dobré fyziologické predpoklady, aj keď to nemusí byť pravidlom.

Je dobré získať žiakov, ktorí začínali na niektorom inom nástroji (husle, gitara, violončelo). Absolventov týchto nástrojov, hlavne violončela, je možné zaradiť do II. Stupňa.

Kontrabas nachádza uplatnenie hlavne ako orchestrálny nástroj a výučbu treba viesť tak, aby žiaci boli schopní hrať v orchestroch a súboroch (symfonických, ľudových, ale aj tanečných, country, jazzových) podľa predpokladov a sféry záujmu jednotlivých žiakov. V prípade záujmu žiaka je tu možnosť aj kombinácie hry na kontrabase s hrou na bezpražcovej basovej gitare.

Ciele

Rozširovať rozsah do IV. Až V. polohy. Kritérium náročnosti prispôbiť schopnostiam žiaka. Postupovať od hry podľa sluchu k teoretickým vedomostiam. Stále rozvíjať základný postoj pri hre na nástroji, ovládať ľavú ruku v , držať sláčik a správne ho viesť po strunách. V ľavej ruke vycvičiť presné plynulé výmeny v rozsahu do IV. polohy, hladká výmena ľahu sláčika- detaché, legato. Pretože udržať správne postavenie ľavej ruky, hlavne rozpätie prstov v polohe, je nezvyklé a pomerne namáhavé, je dobré na začiatku venovať sa viac ľavej ruke. Vyberať vhodné prstové cvičenia , aby sa ľavá ruka čo najlepšie ustálila. Hrať stupnice do 4 krížikov a 4 béčok Dur. Mol. melodická

Dbáť stále na to, aby žiak bol pri hre uvoľnený, dobre intonoval v polohách správne viedol sláčik.

Obsah

- Správne držanie nástroja
- Správny postoj pri hre
- Držanie sláčika, uvoľnené ruky
- Zoznamovať sa z orchestrálnymi partami
- Dôkladne preberať výmeny polôh
- Dbáť na čistú intonáciu/hlavne výmena do IV. polohy
- Zdokonaľovať techniku vedenia sláčika
- Smyky – legato cez struny , staccato
- Rozvoj hudobnej pamäti
- Plynulá hra v každom tempe

Hudobný materiál

František Hertl: Škola hry na kontrabase

J. Kment: Technické základy kontrabasovej hry

J. Garšia: Surok

Požadované vedomosti a zručnosti žiaka po ukončení 2.ročníka hry na kontrabase

- Správne prirodzené sedenie za nástrojom a jeho držanie
- Správne prirodzené postavenie ľavej ruky
- Správne prirodzené postavenie prstov ľavej ruky
- Správne prirodzené držania sláčika, hra legato cez struny, staccato
- Orientácia na hmatníku do V.položky, plynulé výmeny
- Hra technických cvičení naspamäť

Učebné osnovy – HRA NA VIOLONČELE

Ciele:

Cieľom druhého ročníka je zdokonaľiť a upevniť základy z prvého ročníka. Zdokonaľiť rytmické cítenie, začleniť do vyučovacieho procesu zložitejšie rytmické prvky, zdokonaľiť kvalitu tónu, intonáciu, frázovanie a hru spamäti. U vitálnejších žiakov začať s pohybom po hmatníku.

Obsah:

Zdokonaľovať funkcie pravej a ľavej ruky. Precvičovať ťahy sláčikom détaché, legato vo všetkých častiach sláčika. Zamerať sa na používanie dynamiky pri interpretácii, intonačnú kontrolu. Hľadať najoptimálnejšie podmienky pre uvoľnené sedenie a prácu oboch rúk, uvoľnené postavenie palca ľavej ruky. Rozvíjať hru spamäti, memorizovať hru stupníc. Rozvíjať podľa individuálnych schopností žiaka aj hru podľa sluchu bez notovej predlohy a rozvoj detskej hudobnej tvorivosti.

Hudobný materiál:

B. Heran : Základné etudy 3.,4. zošit
F. Berka-Davydov: Škola hry pre violončelo
S. Kaljanov: Najľahšie etudy
Škampa-Dostál: Etudy pre 1. a 2.roč.
S. Lee: 42 etud
Suzuki: Škola-2.zošit

Požadované zručnosti a vedomosti absolventa 2. ročníka:

- Orientácia na hmatníku v 1. polohe
- Orientácia na hmatníku v širokej zníženej polohe
- Orientácia na hmatníku v širokej zvýšenej polohe
- Hra sláčikom détaché a legato vo všetkých častiach sláčika
- Hra krátkych prednesov spamäti
- Hra jednoduchých piesní podľa sluchu

Učebné osnovy - GITARA

2. ročník

Cieľ

Systematicky pracovať na skvalitňovaní tvorby tónu prstami a palcom pravej ruky.
Rozširovať dynamický a farebný register tónu a hudobný obzor žiaka.

Obsah:

- >zvyšovať kvalitu tónu
- >skvalitňovať základný úder
- >orientácia v prvom kvadrante
- >rozširovať a upevňovať poznatky získané v 1.ročníku

Stupnice- akordy

Durové a molové stupnice do 4 krížikov a 4 bé

Hudobný materiál:

J.Jirmal :Škola hry na kytaru

Carulli Carcassi: Škola hry na kytaru

J.Horaček: Moje Kytara

J.Kormunda: Kytarova škola

Požadované vedomosti a zručnosti absolventa 2. ročníka:

- >bezchybná orientácia v prvom kvadrante
- >hra jednoduchých akordov
- >hra prednesových skladieb naspamäť

Učebné osnovy – Hudobná náuka
Učebné osnovy - HRA NA BICIE NÁSTROJE

2. ročník

Cieľ:

Pokračovanie v rozvoji technickej zručnosti a vyváženosti rúk smerujúcej k zvládnutiu základných **dynamických odtieňov** v rôznych tempách.

Obsah:

Hra štvrt'ových , osminových a šestnástinových nôt v rôznych **dynamických** stupňoch.

Cvičenia s akcentami pri pravidelnom delení doby.

Koordináčné cvičenia

Nácvik tlakového víru.

Hudobný materiál:

P. a J. Šprunk: BICIE NÁSTROJE
Baul Schencel: ROCK DRAMS (2. fáza)
Gunter Kiesant: DER MODERNE DRUMMER

Požadované vedomosti a zručnosti absolventa 2. ročníka:

Interpretácia žiaka na celej súprave bicích nástrojov so zameraním na **dynamiku** , koordináciu a taktiež aj improvizáciu.

2.ročník

Ciele

Ďalej rozvíjať hudobnú predstavivosť a pamäť. Rozširovať piesňový repertoár, upevňovať správne spevácke návyky a citlivo reagovať na učiteľovo gesto. Viest' žiakov k uvedomovaniu si hodnoty a krásy ľudovej piesne, vedieť si vážiť ľudovú hudobnú kultúru.

Obsah

Obsah tohto ročníka nadväzuje na požadované výsledky 1. ročníka.

Interpretačné činnosti

Spevácke a intonačné:

Zdokonaľovať základné spevácke návyky – správne dýchanie, výslovnosť a nenásilné tvorenie tónu. Rozširovať hlasový rozsah žiakov (d – d²) formou hlasových rozcvičiek a správne volených piesní a intonačných cvičení. Uvedomenú intonáciu piesní a cvičení dosahovať uplatnením rôznych intonačných metód, ako napríklad: solmizáciou, nápevkovou metódou, prípadne ich kombináciou. Pri výbere ľudových piesní voliť repertoár z východného, stredného a západného Slovenska. Naučiť žiakov reagovať na učiteľovo gesto (taktovanie, agogické, dynamické a tempové zmeny). Zaradiť aj kánonické spievanie, resp. jednoduchý ľudový dvojhlas. Uvedomená intonácia durových a molových melódií v sekundových postupoch, durového a molového kvintakordu aj rozšíreného, resp. so spodnou kvintou. Intonácia základného tónu kvintakordu, sextakordu a kvartsextakordu. Schopnosť žiakov preniesť melodické úryvky z vyšších a nižších oktáv do svojej hlasovej polohy.

Rytmicko – pohybové:

Upevňovať metrické cítenie a schopnosť rytmizovať 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 4/8, 6/8 takt. Pohybom reagovať na prízvukné doby. Taktovať štvordobý takt. Schopnosť rytmizovať triolový, synkopický a bodkovaný rytmus. Tiež rytmické útvary začínajú pomlčkou a cvičenia a s predtaktím.

Improvizáčn é a inštrumentálne:

Rytmizácia a melodizácia riekani ek a schopnosť sprevádzať ich ostinátnym rytmickým alebo melodickým sprievodom. Používať ako formy sprievodu základné tóny toniky, dominanty a subdominanty (T D S) podľa usmernenia učiteľa.

Percepčné činnosti

Počúvanie hudby:

Poznávať hudobné nástroje podľa možnosti so živými ukázkami. Využívať pri tom interpretáciu skladbičiek, ktoré žiaci nacvičili na hodinách nástrojovej hry. Naučiť žiakov

rozoznávať zvukovo – kontrastné nástroje (napr. husle – kontrabas, flauta – fagot, trúbka – pozauna, triangel – bubon). Rozlišovať vokálne a inštrumentálne sólo, duo, trio, ďalej zbory mužský, ženský, miešaný a detský.

Sluchová analýza:

Rozlišovať durový a molový charakter tóniny, durové a molové kvintakordy, sextakordy a kvartsextakordy. Rozlišovať ľudské hlasy a zvukový charakter hudobných nástrojov. Vedieť určiť metrum skladby, tempové a dynamické zvláštnosti.

Hudobno – náukové pojmy vyvodzovať z interpretačných a percepčných činností: orientácia v durových a molových stupniciach do 3 # a 3bé; dynamické označenia pp, ff, tempové označenia allegretto, adagio; pomenovanie stupňov v stupnici: prima – oktáva, kvintakord, sextakord, kvartsextakord; paralelné (rovnobežné) stupnice, predtaktie, synkopa, triola, bodkovaný rytmus.

Učebné zdroje:

V.Slujková, R.Fisla, E.Korcová: Hudobná náuka pre 2. roč. ZUŠ

Zborníky ľudových piesní

Inštruktívny materiál používaný v individuálnom vyučovaní jednotlivých predmetov

E. Suchoň: Maličká som

P.I. Čajkovskij: Album pre mládež

J. Hatrík: Trpaslíškovia

CD (predovšetkým súbory pre nižšie ročníky ZŠ), DVD, encyklopédie, učiteľom spracované metodické a pracovné listy.

Výtvarný odbor

Učebné osnovy

2. ročník

Charakteristika

V druhom ročníku žiak nadväzuje na nadobudnuté schopnosti a zručnosti z 1. ročníka a ďalej ich rozvíja.

Hlavným cieľom je výchova ku kreativite akomplexnému poznávaniu sveta. Aj naďalej vo výučbe prevláda hrový spôsob vyučovania, zameraný na rozvoj jemnej motoriky, zručností a pod., ktoré sú u každého žiaka na individuálnej úrovni.

Obsah

Obsahom výtvarnej výchovy je autentické s 1. ročníkom. Zakladá sa na získavaní skúseností žiaka nadobudnutých pri procese tvorby.

Časovo-tematický plán pre 2. ročník ZUŠ Sabinov

SEPTEMBER	Naratívna téma	Kresba, maľba	Rozprávka
	Pamäťové cvičenia	Kresba, maľba	Autoportrét podľa predstavy
	Hra s bodmi	MIX /páčať/	Premeny počasia /dážď, sneh.../
OKTÓBER	Rytmus	Reliéf	Hudobný záznam rytmu z rôznych materiálov
	Inšpirácia dej. um.	MIX	Ikona
	Premeny tvarov	Kresba, maľba	Tok rieky
	Príbeh	Maľba, kresba	Jako išla ceruzka do sveta
NOVEMBER	Línia	Kresba	Vianočná pozvánka
	Priestorová práca	modelovanie	Úžitkový predmet
	Priestorová práca	MIX	Fotorám z prírodnín
	Plocha	Maľba	Ornament
DECEMBER	Pozitív - negatív	Kresba, grafika	Zviera /návrh/
	Pozitív - negatív	Grafika	Zviera /realizácia/
	Naratívna téma	Kresba, maľba	Vianočný príbeh
JANUÁR	Priestor podľa skutočnosti	Kresba	Zátišie
	Pohyb	Kresba, MIX	Zimný šport
	Zviera	Kresba, maľba	Miniatlás, skladačka, leporelo
	Dvojportrét	Maľba	Moji rodičia
FEBRUÁR	Približovanie	Maľba, kresba	Zväčšovanie výseku predlohy /ľubovoľný obrázok/
	Abeceda farby	Maľba	Paleta

	Hry z rôznymi merítkami	Kresba	Na našom dvore
	Kombinované zviera	Maľba	Skladačka zvierat' z rôznych častí iných druhov zvierat
MAREC	Fantázijná predstava živočícha	Koláž	Strašidlo
	Symetria-asymetria	Kresba, maľba	Kombinovanie polovičiek–hlava
	Svetlo, tieň, tvar	Kresba	Zátišie z okruhliakov
	Kontrasty	MIX	Priestorové štruktúry z rôzneho materiálu/mäkké, drsné.../
APRÍL	Vytváranie objektov v prírode	Priestorové vytváranie	Domček /kamene, konáriky.../
	Úžitkové predmety	modelovanie	Hrnček, šálka apod.
	Priestor, línia	Kresba	Zátišie /šrafúry/
	Naratívna téma	Kresba, maľba	Komiks
MÁJ	Krajina a jej premeny	Kresba	Prírodniny
	Krajina a jej premeny	Kresba, maľba	Architektúra
	Štúdia	Kresba	Figúra
	Farebná abeceda	Maľba	Dekorat. činnosť – keramika /glazúra/
JÚN	Kompozičné hry	MIX	Šachovnica z prírodnín
	Skupinové výtvarné hry	MIX	Happening
	Naratívna téma	Maľba	Jarmok

Charakteristika absolventa 2. ročníka

Vzhľadom na špecifické osobitosti každého žiaka /povahové vlastnosti, schopnosti, rozvoj jemnej motoriky a pod./ sa žiak primerane rozvíja a na konci 2. ročníka vykazuje napredovanie práce rúk – jemnej motoriky, čo sa prejavuje v zlepšení manuálnych zručností.

Žiak v 2. ročníku zvláda na primeranej vekovej úrovni techniku kresby a maľby podľa videného objektu, pozná základné možnosti zobrazovania vizuálnej skutočnosti /predmet, krajina, figúra, portrét/. Pozná pojmy základných výtvarných techník a vie ich prakticky používať.

Literárno-dramatický odbor

Učebné osnovy

2.ročník

Charakteristika predmetu

Literárno-dramatický odbor je syntetizujúcim odborom, ktorý obsahuje dramatické, pohybové, rečové, prednesové a tvorivé činnosti. Pôsobí na celkový rozvoj myslenia, cítienia a konania žiakov. Rozvíja osobnosť žiakov, ich tvorivý prístup k základným postojom v živote a premenlivej skutočnosti. Pomáha nadobúdať schopnosť osobitého a kultivovaného prejavu v divadelnej, prednesovej a tvorivej oblasti. Pripravuje absolventov na vykonávanie budúcich povolání, ktoré sú založené na dobrých medziľudských vzťahoch a spolupráci a vyžadujú pohotové a zrozumiteľné vyjadrovanie. Vychováva z detí aktívnych účastníkov a spolutvorcov života našej spoločnosti.

Ciele

Dramatická hra je naďalej hlavným predmetom na celom 1.stupni. Jej prostredníctvom má učiteľ dosahovať v hlavnom predmete: dramatiku a slovesnosť primeraný výraz u žiakov v dramatickom a slovesnom prejave. Organizujúcim základom činností v týchto ročníkoch je téma zodpovedajúca vývojovej fáze žiakov, ktorá má prehĺbiť ich záujem o prácu v odbore a ovplyvniť zároveň ich mravnú a odbornú výchovu.

Tematické celky 2. ročníka, ciele

Dramatická hra:

- v hre zvládnuť jednoduchú charakterizáciu
- v etude zvládnuť jednoduchý dramatický príbeh – to znamená uvedomiť si svoju úlohu v príbehu a podľa toho konať.

Pohyb:

- v technicky náročnejších cvičeniach zvládnuť základy správneho držania tela svalového napätia a uvoľnenia.

Reč:

- v hlasových cvičeniach uvedomiť si funkciu rezonancie
- v prednese cvičných textov zvládnuť zreteľnú výslovnosť a mäkký hlasový začiatok.

Slovesnosť:

- zvládnuť samostatné jednoduché slovné vyjadrenie.

Obsah

Obsahom práce je prehľbovať sociálne vzťahy o skupine. Výberom námetov upevňovať vzťah detí ku kolektívu. Rešpektovať individuálne odlišnosti detí. Voliť také témy, ktoré podnecujú tvorivú dramatickú činnosť a sú primerané veku a schopnostiam detí v skupine.

Požadované zručnosti a vedomosti žiaka po ukončení 2.ročníka literárno-dramatického odboru:

Podmienkou postupu je zvládnutie základného pravidla dramatickej hry v jednoduchej kolektívnej ukážke.